

Wyrok z dnia 23 stycznia 2004 r.

I PK 216/03

Regulamin wynagradzania dla grupy osób sprawujących funkcje organów kierujących pracami Kasy Chorych ustalany przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Wprowadzenia Powszechnego Ubezpieczenia Zdrowotnego zawierał przepisy prawa pracy (art. 77² § 2-5 w związku z art. 9 k.p.). Kompetencja do jego ustanowienia lub zmiany nie mogła być przekazana innemu podmiotowi.

Przewodniczący SSN Józef Iwulski, Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski, Andrzej Wasilewski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 stycznia 2004 r. sprawy z powództwa Jacka G. przeciwko Narodowemu Funduszowi Zdrowia - Ł. Odziałowi Wojewódzkiemu w Ł. o odprawę, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi z dnia 29 listopada 2002 r. [...]

1. o d d a l i ł kasację,
2. zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi wyrokiem z dnia 2 lipca 2002 r. [...] zasądził od strony pozwanej - Ł. Regionalnej Kasy Chorych w Ł. na rzecz powoda - Jacka G. kwotę 24.816,15 zł tytułem odprawy pieniężnej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 stycznia 2000 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 1.500,00 zł tytułem kosztów postępowania. Sąd Rejonowy ustalił mianowicie, że: po pierwsze - powód został zatrudniony u strony pozwanej na podstawie umowy o pracę z dnia 2 stycznia 1989 r. na stanowisku zastępcy dyrektora departamentu; z dniem 1 sierpnia 1999 r. powód został powołany na stanowisko członka Zarządu Ł. Regionalnej Kasy Chorych, a w dniu 4 sierpnia 1999 r. Pełno-

mocnik Rządu do Spraw Wprowadzania Powszechnego Ubezpieczenia Zdrowotnego (zwany nadal: Pełnomocnikiem Rządu), działająca jako Rada Kasy, zawarła z powodem umowę o pracę, na mocy której został on zatrudniony jako członek Zarządu Ł. Regionalnej Kasy Chorych na czas określony - do dnia odbycia posiedzenia Rady Kasy - z wynagrodzeniem 8.272,05 zł; po drugie - w dniu 27 października 1999 r. dyrektor Ł. Regionalnej Kasy Chorych wyraził zgodę na rozwiązanie z powodem umowy o pracę na zasadzie porozumienia stron z dniem 26 października 1999 r.; następnie (uchwałą z dnia 25 listopada 1999 r.) Rada Ł. Regionalnej Kasy Chorych, w związku ze zmianą całego składu Zarządu tej Kasy, odwołała również powoda z funkcji członka Zarządu z dniem 25 listopada 1999 r., zaś pismem z dnia 30 listopada 1999 r. dyrektor Ł. Regionalnej Kasy Chorych zwolnił powoda z obowiązku świadczenia pracy do dnia rozwiązania stosunku pracy, czyli do dnia 31 grudnia 1999 r. Następnie, w nawiązaniu do tak ustalonego stanu faktycznego, Sąd Rejonowy uznał, że: po pierwsze - zgodnie z art. 167 ust. 7 pkt 5 ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz.U. Nr 18, poz. 153 ze zm. - w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2001 r. - powoływanej nadal jako: ustawa o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym), Pełnomocnik Rządu pełniła funkcję organów Kas Chorych, a tym samym - zgodnie z art. 76 pkt 11 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym - wykonywała także zadania zastrzeżone w statucie Kasy Chorych do właściwości Rady Kasy Chorych; w związku z tym powołała decyzją z dnia 31 lipca 1999 r. powoda na stanowisko członka Zarządu Kasy Chorych strony pozwanej i - działając w granicach kompetencji Rady Kasy Chorych - określiła jego wynagrodzenie w oparciu o regulamin wynagradzania Ł. Regionalnej Kasy Chorych, który - zdaniem Sądu Rejonowego - Pełnomocnik Rządu zaakceptowała, wyrażając w sposób jednoznaczny wolę wprowadzenia odpraw pieniężnych dla członków zarządu na zasadach określonych w § 14 tegoż regulaminu; po drugie - zgodnie z art. 77² § 4 k.p. i § 16 ust. 2 statutu, pracodawcą, który ma prawo ustalić regulamin wynagradzania w pozwanej Kasie jest wprawdzie dyrektor Kasy, jednakże kompetencję do ustalania wynagradzania członków Zarządu Kasy posiadała wyłącznie Rada Kasy, a do czasu jej powołania Pełnomocnik Rządu, która dokonując akceptacji regulaminu wynagrodzenia podjęła równocześnie decyzję w kwestii świadczeń przysługujących członkom Zarządu Kasy w wypadku ich odwołania.

W wyniku apelacji strony pozwanej, Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 29 listopada 2002 r. [...] zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi-

Śródmieścia-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi z dnia 2 lipca 2002 r. [...] i oddalił powództwo. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Okręgowy stwierdził, że pomimo poczynienia prawidłowych ustaleń w rozpoznawanej sprawie, Sąd Rejonowy „wbrew obowiązującym przepisom przyjął, że zmiana przez Dyrektora Kasy § 14 Regulaminu, dotycząca wypłat odpraw członkom Zarządu Kasy, zaakceptowana przez Pełnomocnika Rządu, stanowi podstawę prawną do zasądzenia na rzecz powoda odprawy. Samo zaakceptowanie przez Pełnomocnika Rządu zmian Regulaminu Wynagradzania w części dotyczącej odprawy dla Członków Zarządu i nie podjęcie przez niego stosownej uchwały, a więc decyzji w określonej ustawą formie, daje podstawę do uznania, iż brak jest przepisów przyznających powodowi prawo do żądania odprawy. Jeżeli tak, to zmiana Regulaminu w części dotyczącej prawa członków Zarządu do odprawy pieniężnej w związku z rozwiązaniem stosunku pracy - odprawy, która w ocenie Sądu Okręgowego jest wynagrodzeniem w rozumieniu prawa pracy - jako czynność prawna sprzeczna z ustawą jest nieważna (art. 58 k.c.). Nieważność tej czynności powoduje, że zapis Regulaminu Wynagradzania dotyczący prawa do odprawy członków Zarządu nie może stanowić - wbrew twierdzeniom Sądu Rejonowego - podstawy prawnej do uwzględnienia roszczenia powoda”.

W kasacji od powyższego wyroku pełnomocnik powoda zarzucił naruszenie art. 76 ust. 9 i ust. 11 w związku z art. 167 ust. 7 pkt 5 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2001 r.), „poprzez błędną wykładnię wskazanych przepisów polegającą na przyjęciu, że dla ważności i skuteczności oświadczenia woli złożonego przez Pełnomocnika Rządu do spraw Wprowadzenia Powszechnego Ubezpieczenia Zdrowotnego w przedmiocie ustanowienia Regulaminu Wynagradzania Ł. Regionalnej Kasy Chorych w Ł. niezbędne jest podjęcie uchwały, podczas gdy Pełnomocnik Rządu działająca jako Rada Kasy Chorych nie może podejmować uchwał w rozumieniu art. 79 cytowanej ustawy, a zatem każde oświadczenie woli Pełnomocnika działającego jako Rada Kasy Chorych, spełniające ogólne wymagania stawiane wszelkim oświadczeniom woli, wyrażone w dowolnej formie (także akceptu) stanowi ważną i skuteczną czynność prawną”. Równocześnie, wnoszący kasację wskazał, iż okolicznością uzasadniającą jej przyjęcie do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów art. 76 ust. 9 i art. 11 w związku z art. 167 ust. 7 pkt 5 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2001 r.) w celu wyjaśnienia „czy dla ważności i skuteczności oświadczeń woli złożonych przez Pełnomocnika

Rządu ds. Wprowadzania Powszechnego Ubezpieczenia Zdrowotnego niezbędne jest złożenie przez Pełnomocnika Rządu oświadczenia w formie uchwały oraz czy obowiązuje w tym zakresie tryb podejmowania uchwał wynikający z art. 79 cyt. ustawy, czy też dla ważności i skuteczności oświadczeń woli złożonych przez Pełnomocnika Rządu ds. Wprowadzenia Powszechnego Ubezpieczenia Zdrowotnego niezbędne jest spełnienie jedynie ogólnych wymagań dla oświadczenia woli". „Zdaniem skarżącego też dla ważności i skuteczności oświadczeń woli złożonych przez Pełnomocnika Rządu do spraw Wprowadzenia Powszechnego Ubezpieczenia Zdrowotnego nie jest niezbędne zachowanie formy uchwały i nie obowiązuje w tym zakresie tryb podejmowania uchwał wynikający z art. 79 cyt. ustawy, (...) bez znaczenia w sprawie jest fakt, że Pełnomocnik przed akceptacją Regulaminu składała oświadczenia woli nazywane „uchwałami”, (...) decyzje podejmowane wcześniej przez Pełnomocnika zwane błędnie „uchwałami” nie były podejmowane w trybie art. 79 cytowanej ustawy, a co za tym idzie Sąd Okręgowy w Łodzi przykładając nadmierną wagę do tych faktów dokonał w rezultacie błędnej wykładni wskazanych przepisów, co doprowadziło do zmiany orzeczenia Sądu I instancji i oddalenia powództwa”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ł. Regionalna Kasa Chorych w Ł. (zwana nadal: „Kasą Chorych”) została utworzona na podstawie § 1 ust. 2 pkt 5 wydanego przez Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej - na wniosek Pełnomocnika Rządu do Spraw Wprowadzania Powszechnego Ubezpieczenia Zdrowotnego (zwanego nadal: „Pełnomocnikiem Rządu”) i w nawiązaniu do upoważnienia ustawowego wynikającego z art. 167 ust. 8 pkt 1, pkt 2 i pkt 3 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2001 r.) - rozporządzenia z dnia 7 grudnia 1998 r. w sprawie utworzenia regionalnych Kas Chorych i ich oddziałów, określenia ich siedzib i obszaru działania oraz nadania im statutów (Dz.U. Nr 152, poz. 989 ze zm.) oraz został jej nadany „Statut Ł. Regionalnej Kasy Chorych” (§ 2 ust. 1 tego rozporządzenia oraz „Statut Ł. Regionalnej Kasy Chorych”, stanowiący załącznik nr 5 do tego rozporządzenia - zwany nadal „Statutem”), na podstawie którego Kasa Chorych działać miała do czasu uchwalenia przez Radę Kasy Chorych nowego statutu w trybie określonym w art. 76 pkt 1 ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (§ 2 ust. 2 tego rozporządzenia). Równocześnie, zgodnie z dyspozycją art.

167 ust. 7 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym, Pełnomocnik Rządu podejmować miał „działania konieczne do realizacji niniejszej ustawy, a w szczególności przepis ten stanowił, że Pełnomocnik Rządu: (...), 5) do czasu rozpoczęcia działalności organów, których mowa w art. 75 - 81 i w art. 108 - 117, pełni ich funkcję”.

Stosownie do postanowień powołanego wyżej Statutu, organami Kasy Chorych były Rada Kasy Chorych oraz Zarząd Kasy Chorych (§ 8 Statutu). Przy tym, do zakresu działania Rady Kasy Chorych należało w szczególności także: „3) powoływanie i odwoływanie dyrektora Kasy oraz na jego wniosek: a) dwóch zastępców dyrektora, w tym zastępcę dyrektora do spraw medycznych, b) nie więcej niż trzech członków Zarządu, 4) powoływanie i odwoływanie na wniosek dyrektora Kasy dyrektorów oddziałów, 5) ustalanie wynagrodzenia dla osób, o których mowa w pkt 3” (§ 8 pkt 3 - pkt 5 Statutu). Oznaczało to, że do czasu powołania Rady Kasy Chorych, jej kompetencje także w tym zakresie sprawować miał Pełnomocnik Rządu (§ 8 pkt 3 - pkt 5 Statutu w związku z art. 167 ust. 7 pkt 5 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym). Natomiast, do zakresu obowiązków dyrektora Kasy Chorych należało zarządzanie Kasą Chorych (§ 16 ust. 1 Statutu) i równocześnie dyrektor Kasy Chorych był pracodawcą w rozumieniu Kodeksu pracy w stosunku do osób zatrudnionych w Kasie Chorych (§ 16 ust. 2 Statutu). Tym samym, Statut czynił wyraźną dystrykcję pomiędzy: z jednej strony - sytuacją prawną dyrektora Kasy Chorych, jego zastępców i członków Zarządu Kasy Chorych, którzy do czasu powołania Rady Kasy Chorych byli bezpośrednio podporządkowani Pełnomocnikowi Rządu, także w zakresie spraw dotyczących ich wynagrodzenia za pracę oraz przyznawania im ewentualnych innych świadczeń związanych z ich zatrudnieniem w Kasie Chorych (§ 8 Statutu); a z drugiej strony - sytuacją prawną pozostałych pracowników zatrudnionych w Kasie Chorych, dla których pracodawcą był dyrektor Kasy Chorych (§ 16 ust. 2 Statutu) i w tym zakresie był on upoważniony także do ustalenia „regulaminu wynagrodzenia” dla podległych mu pracowników Kasy Chorych (§ 16 ust. 2 w związku z art. 77² § 1 - § 5 k.p.).

W rozpoznawanej sprawie jest poza sporem, że w Ł. Regionalnej Kasie Chorych obowiązywał ustanowiony przez dyrektora Kasy Chorych „regulamin wynagrodzenia Ł. Regionalnej Kasy Chorych w Ł.” (zwany nadal: „regulaminem wynagrodzenia”), wydany na podstawie art. 77² § 4 k.p. (§ 1 regulaminu wynagrodzenia), jakkolwiek nie jest łatwo ustalić, czy lub która z załączonych do akt sprawy wersji „regula-

minu wynagradzania” odpowiada jego pierwotnemu brzmieniu. Natomiast, na podstawie akt rozpoznawanej sprawy można z całą pewnością stwierdzić, że pierwotna wersja „regulaminu wynagradzania” była wielokrotnie zmieniana kolejnymi zarządzeniami wydawanymi przez dyrektora Kasy Chorych na podstawie § 16 ust. 2 Statutu, których kopie wraz z załącznikami znajdują się w aktach sprawy. I tak w szczególności, wskazać należy na:

a) Podpisane przez dyrektora Kasy Chorych zarządzenie [...] z dnia 28 maja 1999 r. [...] „w sprawie: dokonania zmiany w regulaminie wynagradzania poprzez likwidację dodatku stażowego”, w którym dyrektor Kasy Chorych stwierdził: „niniejszym ustaliam co następuje: postanawiam dokonać zmiany Regulaminu Wynagradzania poprzez likwidację dodatku stażowego”. Załącznikiem do tak sformułowanego zarządzenia dyrektora Kasy Chorych jest w tym wypadku podpisany przez dyrektora Kasy Chorych pełny tekst „Regulaminu wynagradzania Ł. Regionalnej Kasy Chorych w Ł.”, w którym pominięta została już wspomniana w tym zarządzeniu uprzednia regulacja dotycząca „dodatku stażowego”; warto przy tym zwrócić w tym kontekście uwagę na trzy postanowienia tego tekstu „regulaminu wynagradzania”: § 2 - „Regulamin Wynagradzania Ł. Regionalnej Kasy Chorych w Ł. zwany dalej Regulaminem określa zasady i warunki wynagradzania oraz przyznawania świadczeń związanych z wykonywaną pracą pracowników Ł. Regionalnej Kasy Chorych w Ł. zwanej dalej Kasą oraz świadczeń nie mających bezpośredniego związku z wynikami pracy”; § 3 - „1. Regulamin wynagradzania obejmuje wszystkich. 2. Wynagrodzenie dla członków Zarządu wypłacane będzie na zasadach określonych w karcie powołania”; § 15 - „regulamin zostaje wprowadzony na czas określony do dnia 30.06.1999 r.”; § 16 - „zmiana Regulaminu następuje w formie pisemnej pod rygorem nieważności i wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia podania do wiadomości”; § 18 - „regulamin wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1999 r. w terminie 14 dni od daty jego ogłoszenia, tj. od dnia 16 czerwca 1999 r.”.

b) Podpisane przez dyrektora Kasy Chorych zarządzenie [...] z dnia 16 czerwca 1999 r. [...] „w sprawie: ustalenia i dokonania zmiany regulaminu wynagradzania”, w którym dyrektor Kasy Chorych stwierdził: „niniejszym ustaliam co następuje: postanawiam ustalić i wprowadzić zmiany w regulaminie wynagradzania zgodnie z załącznikiem do zarządzenia. Zmiany w regulaminie wynagradzania nabywają mocy obowiązującej z dniem 1 lipca 1999 r.”. Załącznikiem do tak sformułowanego zarządzenia dyrektora Kasy Chorych jest w tym wypadku podpisany przez dyrektora

Kasy Chorych pełny tekst „regulaminu wynagradzania Ł. Regionalnej Kasy Chorych w Ł.”, w którym zmiany dotyczą całego szeregu kwestii merytorycznych, co w szczególności znalazło wyraz także w: § 2 - „regulamin wynagradzania Ł. Kasy Chorych w Ł. określa zasady i warunki wynagradzania oraz przyznawanie świadczeń związanych z wykonywaną pracą pracowników Łódzkiej Regionalnej Kasy Chorych w Ł.”; § 3 - „użyte w niniejszym regulaminie określenia oznaczają: Pracodawca (...), Kasa lub Kasa Chorych (...), Pracownik - pracownik pozostający w stosunku pracy z Ł. Regionalną Kasą Chorych w Ł. na podstawie umowy o pracę lub powołania, Wynagrodzenie zasadnicze (...), Premia uznaniowa kwartalna (...), Najniższe wynagrodzenie ustawowe (...), Wynagrodzenie za urlop wypoczynkowy (...), Prawo pracy (...)”; § 14 - „1. Dyrektorowi Kasy, członkom Zarządu Kasy i Dyrektorom Oddziałów, w przypadku ich odwołania przysługuje odprawa pieniężna w wysokości trzykrotnego wynagrodzenia zasadniczego. 2. Odprawa nie przysługuje, gdy odwołanie ze stanowiska lub odwołanie z pełnienia funkcji nastąpiło: - na wniosek zainteresowanego, - w przypadkach określonych w 14 ust. 2 i 3 Statutu Kasy, - w trybie art. 52 i art. 53 Kodeksu pracy, - w przypadku odwołania na wniosek Urzędu Nadzoru na podstawie art. 15c ust. 5 pkt 1 lit. b oraz ustanowienia zarządu komisarycznego, - w związku z przejściem na emeryturę lub rentę inwalidzką i nabyciem uprawnień do otrzymania jednorazowej odprawy z tego tytułu”; § 16 - „regulamin zostaje wprowadzony na czas nieokreślony”; § 17 - „zmiana Regulaminu następuje w formie pisemnej pod rygorem nieważności i wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia podania do wiadomości”; § 19 - „regulamin wchodzi w życie w terminie 14 dni od daty ogłoszenia”. Na pierwszej stronie tego tekstu „regulaminu wynagradzania” widnieje czytelna odręczna parafa o treści następującej: „akceptuję A.K. 1.07.99 r.”.

c) Podpisane przez dyrektora Kasy Chorych zarządzenie [...] z dnia 9 sierpnia 1999 r. [...] „w sprawie: ustalenia i dokonania zmiany regulaminu wynagradzania”, w którym dyrektor Kasy Chorych stwierdził: „niniejszym ustalam co następuje: postanawiam ustalić i wprowadzić zmiany w Regulaminie Wynagradzania zgodnie z załącznikiem do zarządzenia. Zmiany w Regulaminie Wynagradzania nabywają mocy obowiązującej w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia”. Załącznikiem do tak sformułowanego zarządzenia dyrektora Kasy Chorych jest w tym wypadku podpisany przez dyrektora Kasy Chorych „Aneks nr 1 do Regulaminu Wynagradzania Ł. Regionalnej Kasy Chorych w Ł.” o treści następującej: „§ 1. § 14 ust. 1 Regulaminu Wynagradzania Ł. Kasy Chorych w Ł. uzyskuje brzmienie: „Dyrektorowi Kasy, członkom Zarządu i

Dyrektorom Oddziałów, w przypadku ich odwołania oraz zakończenia kadencji Zarządu na skutek przyjęcia przez Radę Kasy w trybie art. 76 pkt 5 ustawy z dnia 6 lutego o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz.U. Nr 28, poz. 153 z późn. zm.) rocznego sprawozdania finansowego za 1999 r. przysługuje odprawa pieniężna w wysokości trzykrotnego wynagrodzenia miesięcznego. § 2. Aneks wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia”.

d) Podpisane przez dyrektora Kasy Chorych zarządzenie [...] z dnia 5 listopada 1999 r. [...] „w sprawie: ustalenia i dokonania zmiany regulaminu wynagradzania”, w którym dyrektor Kasy Chorych stwierdził: „zarządzam co następuje: § 1. Wprowadzam zmiany w Regulaminie Wynagradzania Kasy Chorych poprzez uchYLENIE zarządzenia [...] z dnia 9 sierpnia 1999 r. w części dotyczącej przyznania Dyrektorowi Kasy Chorych i Członkom zarządu Kasy Chorych odpraw pieniężnych w wysokości trzykrotnego wynagrodzenia zasadniczego. § 2. Zmiany w Regulaminie Wynagradzania nabywają mocy obowiązującej w z dniem podpisania”.

Powyższa dokumentacja, która znajduje się w aktach rozpoznawanej sprawy, daje podstawę do stwierdzenia, że:

Po pierwsze, wszystkie wymienione zarządzenia dotyczące ustalenia treści lub zmian w „regulaminie wynagradzania” były wydawane przez dyrektora Kasy Chorych na podstawie § 16 ust. 2 Statutu, a to oznacza, że wydając je dyrektor Kasy Chorych działał jako „pracodawca w rozumieniu Kodeksu pracy w stosunku do osób zatrudnionych w Kasie”, korzystając z przysługującej mu kompetencji do ustalenia „regulaminu wynagradzania” dla podległych mu pracowników (art. 77² § 2 - § 5 k.p.).

Po drugie, tylko trzy spośród czterech wskazanych wyżej zarządzeń dyrektora Kasy Chorych wyraźnie wskazują - bądź w treści samego zarządzenia, bądź też w specjalnym aneksie do zarządzenia - na to, jakie zmiany zostały nimi wprowadzane do „regulaminu wynagradzania”. Dotyczy to mianowicie: zarządzenia [...] z dnia 28 maja 1999 r., zarządzenia [...] z dnia 9 sierpnia 1999 r. oraz zarządzenia [...] z dnia 5 listopada 1999 r. Nie czyni tego natomiast (kluczowe z punktu widzenia rozpoznawanej sprawy) zarządzenie [...] z dnia 16 czerwca 1999 r., w którego treści znalazła się wprawdzie ogólna formuła „postanawiam ustalić i wprowadzić zmiany w Regulaminie Wynagradzania zgodnie z załącznikiem do zarządzenia”, jednakże - wbrew tej zapowiedzi - brak załącznika do tego zarządzenia, w którym skonkretyzowane zostałyby tego rodzaju „ustalenia i zmiany”; zamiast tego, załącznikiem do tego zarządzenia jest po prostu nowa wersja „regulaminu wynagradzania”, w której dokonano szeregu

zmian w stosunku do uprzednio obowiązującej wersji tego „regulaminu wynagradzania”, które polegają: bądź na wprowadzeniu zupełnie nowych postanowień (np. § 3 lub § 14 tej wersji „regulaminu wrnagradzania”), bądź na zmianie dotychczasowych postanowień (np. § 2 tej wersji „Regulaminu wynagradzania”), bądź też na wykreśleniu z „regulaminu wynagradzania” niektórych jego postanowień (np. uprzednio obowiązującego § 16, który stanowił, że: „Zmiana Regulaminu następuje w formie pisemnej pod rygorem nieważności i wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia podania do wiadomości”).

Po trzecie, tylko jedno spośród czterech wskazanych wyżej zarządzeń dyrektora Kasy Chorych, a mianowicie zarządzenie [...] z dnia 16 czerwca 1999 r. [...], do treści którego wprowadzona została (kluczowa z punktu widzenia rozpoznawanej sprawy) nowa dyspozycja § 14 „regulaminu wynagradzania” („1. Dyrektorowi Kasy, członkom Zarządu Kasy i Dyrektorom Oddziałów, w przypadku ich odwołania przysługuje odprawa pieniężna w wysokości trzykrotnego wynagrodzenia zasadniczego. 2. Odprawa nie przysługuje, gdy odwołanie ze stanowiska lub odwołanie z pełnienia funkcji nastąpiło: - na wniosek zainteresowanego - w przypadkach określonych w 14 ust. 2 i 3 Statutu Kasy - w trybie art. 52 i art. 53 Kodeksu pracy, - w przypadku odwołania na wniosek Urzędu Nadzoru na podstawie art. 15c ust. 5 pkt 1 lit. b oraz ustanowienia zarządu komisarycznego - w związku z przejściem na emeryturę lub rentę inwalidzką i nabyciem uprawnień do otrzymania jednorazowej odprawy z tego tytułu”) - opatrzone zostało wspomnianą już wyżej czytelną odręczną parafą o treści następującej: „Akceptuję A.K. 1.07.99 r.” - przy czym ta parafa Pełnomocnika Rządu nie została umieszczona obok treści wprowadzonego do „regulaminu wynagradzania” nowego brzmienia § 14 Statutu, lecz widnieje na pierwszej (tytułowej) stronie tego zmienionego tekstu „regulaminu wynagradzania”. *Nota bene*, jakkolwiek także dwa następnie wydane zarządzenia dyrektora Kasy Chorych (zarządzenie [...] z dnia 9 sierpnia 1999 r. oraz zarządzenie nr 19/1999 z dnia 5 listopada 1999 r.) dotyczyły zmian treści wspomnianego § 14 „regulaminu wynagradzania”, to jednak żadne z nich nie zostało już opatrzone tego typu parafą akceptującą ich treść przez Pełnomocnika Rządu, jak tekst „regulaminu wynagradzania” stanowiący załącznik do zarządzenia dyrektora Kasy Chorych [...] z dnia 16 czerwca 1999 r.

Po czwarte, wprowadzając zarządzeniem [...] z dnia 16 czerwca 1999 r. do „regulaminu wynagrodzania” dyspozycję § 14 (zmienianą następnie zarządzeniem nr 16/1999 z dnia 9 sierpnia 1999 r. oraz zarządzeniem [...] z dnia 5 listopada 1999 r.)

dyrektor Kasy Chorych w sposób oczywisty i rażący zarazem naruszył prawo, skoro na podstawie § 16 ust. 2 Statutu w związku z art. 77² § 2 - § 5 k.p. miał on kompetencję do ustalenia „regulaminu wynagradzania” wyłącznie dla podległych mu pracowników, gdy tymczasem wprowadził do tego „regulaminu wynagradzania” przepis § 14, dotyczący odpraw pieniężnych „dla siebie samego, swoich zastępców oraz członków Zarządu Kasy”, czyli dla osób, w stosunku do których kompetencja do ustalania wynagrodzenia i ewentualnie także innych świadczeń związanych ze stosunkiem pracy zastrzeżona została wyraźnie w § 8 pkt 5 Statutu na rzecz Rady Kasy, a więc do czasu jej powołania kompetencję tę mógł sprawować wyłącznie Pełnomocnik Rządu (o czym jednoznacznie przesądzała dyspozycja art. 167 ust. 7 pkt 5 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym). W konsekwencji, już z tej przyczyny wprowadzona zarządzeniem dyrektora Kasy Chorych [...] z dnia 16 czerwca 1999 r. do „regulaminu wynagradzania” nowa wersja § 14 była od początku dotknięta wadą nieważności i nie miała mocy prawnej, a tym samym nie mogła stanowić podstawy prawnej przyznania „dyrektorowi Kasy Chorych, jego zastępcom oraz członkom Zarządu Kasy Chorych” odpraw pieniężnych.

Po piąte, skoro, stosownie do dyspozycji § 8 pkt 5 Statutu w związku z art. 167 ust. 7 pkt 5 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym, kompetencja do ustalania wynagrodzenia i ewentualnych innych świadczeń związanych ze stosunkiem pracy dla „dyrektora Kasy Chorych, jego zastępców oraz członków Zarządu Kasy Chorych” została wyraźnie zastrzeżona na rzecz Pełnomocnika Rządu, to w tej sytuacji, jedynie Pełnomocnik Rządu mógł z przysługującej mu kompetencji skorzystać, a w szczególności mógł to uczynić także w ten sposób, że wynagrodzenie oraz ewentualne inne świadczenia związane z pracą i zasady ich przyznawania tym osobom mógł określić:

a) bądź poprzez wydanie stosownych przepisów prawa pracy w formie „regulaminu wynagradzania” dla tej grupy osób, które w Kasie Chorych sprawowały wyżej wymienione funkcje („dyrektora Kasy Chorych, jego zastępców oraz członków Zarządu Kasy Chorych”). Takiego aktu prawnego Pełnomocnik Rządu jednak nie wydał. Należy przy tym stwierdzić, że wbrew pogładowi prawnemu wyrażonemu przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku: po pierwsze - Pełnomocnik Rządu, jako organ jednoosobowy, mógł podejmować wszelkie rozstrzygnięcia jedynie w trybie „decyzji”, a nie w trybie „uchwały”, która jest zawsze wyrazem „wspólnego rozstrzygnięcia” podejmowanego nie przez pojedyncze osoby, lecz przez zespół osób,

czyli przez członków określonego „organu kolegialnego”; z tym jednak zastrzeżeniem, że w danym wypadku - stosownie do dyspozycji § 8 pkt 5 Statutu w związku z dyspozycjami art. 167 ust. 7 pkt 5 oraz art. 76 pkt 3 i pkt 11 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym - każda decyzja Pełnomocnika Rządu podejmowana w zakresie spraw, w których pełnił on czasowo funkcję organów kolegialnych Kasy Chorych (w danym wypadku Rady Kasy Chorych), z woli samego ustawodawcy miała taką samą moc prawną i wywoływała takie same skutki prawne, jakie ustawa wiązała z uchwałami podejmowanymi przez właściwe organy kolegialne Kasy Chorych, w tym także z uchwałami podejmowanymi przez Radę Kasy Chorych; oraz po drugie - ustalenie przez Pełnomocnika Rządu przepisów prawnych z zakresu prawa pracy w formie „regulaminu wynagradzania” dla grupy osób sprawujących funkcje organów kierujących pracami Kasy Chorych („dyrektora Kasy Chorych, jego zastępców oraz członków Zarządu Kasy Chorych”) stanowiło w świetle obowiązujących przepisów ustawowych przejaw realizacji kompetencji zastrzeżonej na rzecz Pełnomocnika Rządu i polegającej na stanowieniu w tym zakresie przepisów prawa pracy (art. 9 k.p.), a w tej sytuacji sprawowanie tej kompetencji ani nie mogło być przez właściwy organ (tutaj: Pełnomocnika Rządu) przekazane formalnie lub faktycznie do realizacji innemu organowi (tutaj: dyrektorowi podległej Kasy Chorych), ani nie mogło być ograniczone przez właściwy organ (tutaj: Pełnomocnika Rządu) do „akceptacji” ustaleń przyjętych przez inny podległy podmiot (tutaj: dyrektora Kasy Chorych), ani też prawidłowość i skuteczność realizacji tej kompetencji przez właściwy organ (tutaj: Pełnomocnika Rządu) nie mogła podlegać ocenie na podstawie przepisów prawnych dotyczących oceny skutków prawnych czynności prawnych podejmowanych w obrocie cywilnoprawnym, w tym także ocenie na podstawie art. 58 k.c.,

b) bądź też, Pełnomocnik Rządu w każdym indywidualnym przypadku mógł podejmować w tym zakresie stosowne decyzje. Sytuacja taka miała miejsce w rozpoznananej sprawie. Jest bowiem poza sporem, że z dniem 1 sierpnia 1999 r. powód został powołany na stanowisko członka Zarządu Kasy Chorych, a decyzją z dnia 4 sierpnia 1999 r. Pełnomocnik Rządu zawarła z powodem umowę o pracę, na mocy której został on zatrudniony jako członek Zarządu Kasy Chorych na czas określony z wynagrodzeniem ustalonym w wysokości 8.272,05 zł. Natomiast w umowie tej nie zostały określone żadne inne należne powodowi świadczenia, a w szczególności nie została do niej wprowadzona klauzula, w myśl której w wypadku jego odwołania ze stanowiska członka Zarządu Kasy Chorych miałyby mu przysługiwać „odprawa pie-

niężna w wysokości trzykrotnego wynagrodzenia zasadniczego”. Klauzuli takiej nie zawiera również podjęta następnie uchwała Rady Kasy Chorych z dnia 25 listopada 1999 r., mocą której powód został odwołany ze stanowiska członka Zarządu Kasy Chorych, w związku ze zmianą całego składu Zarządu Kasy Chorych.

Po siódme, prowadzi to w konsekwencji do wniosku, że w rozpoznawanej sprawie bezprzedmiotowe są (zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, a następnie także w uzasadnieniu kasacji) rozważania dotyczące kwestii, czy każde oświadczenie woli Pełnomocnika Rządu działającego w zakresie kompetencji przysługujących Radzie Kasy Chorych formułowane jako „uchwała”, „decyzja” lub „akceptacja” można uznać za ważne i skuteczne. Istota zagadnienia prawnego, jakie wymagało wyjaśnienia w rozpoznawanej sprawie, sprowadza się natomiast do stwierdzenia, że odrębna adnotacja Pełnomocnika Rządu (o treści: „Akceptuję A.K. 1.07.99 r.”), dokonana na pierwszej stronie „regulaminu wynagradzania”, w którego treści pomieszczona została generalnie sformułowana dyspozycja § 14. („1. Dyrektorowi Kasy, członkom Zarządu Kasy i Dyrektorom Oddziałów, w przypadku ich odwołania przysługuje odprawa pieniężna w wysokości trzykrotnego wynagrodzenia zasadniczego. 2. Odprawa nie przysługuje, gdy odwołanie ze stanowiska lub odwołanie z pełnienia funkcji nastąpiło: - na wniosek zainteresowanego - w przypadkach określonych w 14 ust. 2 i 3 Statutu Kasy - w trybie art. 52 i art. 53 Kodeksu pracy - w przypadku odwołania na wniosek Urzędu Nadzoru na podstawie art. 15c ust. 5 pkt 1 lit. b oraz ustanowienia zarządu komisarycznego - w związku z przejściem na emeryturę lub rentę inwalidzką i nabyciem uprawnień do otrzymania jednorazowej odprawy z tego tytułu”), a stanowiącego załącznik do zarządzenia dyrektora Kasy Chorych [...] z dnia 16 czerwca 1999 r., w sensie prawnym w ogóle nie mogła być utożsamiana z wykonaniem przez Pełnomocnika Rządu przysługującej mu (na podstawie § 8 ust. 5 Statutu w związku z art. 167 ust. 7 pkt 5 oraz art. 76 pkt 3 i pkt 11 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym oraz art. 77² § 2 - § 5 k.p.) kompetencji do wydania przepisów prawa pracy (art. 9 k.p.) w formie „regulaminu wynagrodzania” dla podporządkowanych mu bezpośrednio pracowników pełniących funkcje organów Kasy Chorych, a więc dla „dyrektora Kasy Chorych, jego zastępców oraz członków Zarządu Kasy Chorych”. Stąd, pomimo błędnego uzasadnienia, zaskarżony wyrok odpowiada prawu.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹² k.p.c. orzekł jak w sentencji, zasądzając równocześnie - na podstawie § 12 ust. 4 pkt 2 -

pkt 3 w związku z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielanej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) - od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 900 zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

=====